

Marc Cosyns

Betogingsborden, voor, tegen of nooit meer?

Sinds 23 februari 2023, een jaar na de eerste Russische aanval op Oekraïne, een militaire operatie volgens Poetin om 'burgers te beschermen' tegen een 'genocide', hangt in onze keuken een cartoon van ZAK, prominent in het zicht. Ik heb hem die dag uit de krant *De Morgen* geknipt en voorzichtig geklemd tussen glas en hout zonder lijm, om vlekken te voorkomen in het krantenpapier. Vijf jaar geleden zijn we verhuisd naar de stad en wonen nu aan de rand van het Citadelpark in Gent. In een bouwkundig erfgoed waarvan ook het bineninterieur beschermd is. We mogen niet zomaar alles aan de muren hangen. Eigenlijk mogen we geen enkele nagel of enig ander ophangstelsel nog extra toevoegen aan wat er zich nog bevindt van voor de erfgoedkenning. Zeker niet in de faience-tegels die de keukensmuren in hun globaliteit op een prachtige manier, dat vinden wij toch, bekleden. De vorige eigenaars hebben het aangedurfd er gaten in te boren maar die zijn ondertussen vakkundig gerestaureerd.

In de fries van de beschermkast boven de handwaterpompen bevindt zich een nageltje, waar vroeger een scheurkalender van De Druivelaar uit 1915 (in Nederland een Gerardus) aanhing, vertelde men ons. Perfect gepast voor de ZAKcartoon. Een extra blikvanger voor de kleinkinderen wanneer ze de waterpomp eens te meer willen testen. Die opa op de cartoon vinden ze best grappig. Hij gelijkt niet op mij, hun opa want die heeft geen bierbuikje!

Uit de verhalen van hun papa's, mijn zonen, weten ze van de vroegere betogingen tegen kernwapens, voor vrede (zie column dec 22). Toen ze bij het begin van het nieuwe schooljaar in september met hun klassen zelf een betoging organiseerden voor een autoluwe straat en tegen geparkeerde auto's voor de ingang, hielden ze nog eens of ik geen oude pancarten had. 'Opa's huis heeft geen zolder, dat weten jullie toch. Trouwens die betogingsborden en sloganspandoeken maakten we samen in de kelders van het Vredeshuis', zucht ik alsof het een te lang verleden tijd

is. 'Echt geen enkele meer in de kelder hier?', probeert de oudste van elf die al eens de kelderruimtes, volgestouwd met oude meubels van onze eigen grootouders heeft "bezocht". Ons huis werd gebouwd in de periode 1916-1922. Middenin en na de oorlog. Twee bouwstijlen, art nouveau-art deco, op basis van plannen die niet meer volledig bewaard zijn. Het zoeken naar archiefstukken bracht tot hiertoe geen soelaas. 'Het was dan ook oorlogstijd' zegt de behulpzame archivaris, 'het is al verwonderlijk dat die verkaveling van de gronden waar de wereldtentoonstelling van 1913 plaats had in en rond het Citadelpark, is doorgegaan in bezet gebied en we maar één aankoop vinden voor eind 1918, namelijk die van jouw huis.'

Hoe zouden de mensen toen geleefd hebben, in bezet gebied maar zonder acuut oorlogsgeweld? Het houdt me meer dan ooit bezig hoe het nu is in Oekraïne, in Gaza, in alle bezette gebieden in onze wereld. Hoe zou ik in die situaties reageren? Waar en hoe zou ik wonen, als arts werken, mij inzetten? Hoe zou ik de identiteit van 'mijn' bezet land aanvoelen? Ik, die me geen Vlaming, noch Belg, noch Nederlandssprekend Europeaan maar wereldburger voel? Klinkt het hoogdravend? Ik voel het echt zo, ik juich niet als er

een Vlaming, een Belg ergens wint omdat ik zijn identiteit heb, al zeker niet als België wint van Nederland en de meeste mensen rondom mij extra euforisch worden...

Ik zou me als arts voor het Rode Kruis inzetten, hier in onze ziekenhuizen de onschuldige getroffen burgers die verwond zijn, verzorgen. Maar ook gewonde soldaten van welk land ze ook zijn, als ze me zouden toelaten. Ik denk misschien naïef dat er weinig jonge mannen en vrouwen bewust kiezen om medemensen te verwonden of te doden, zelfs al kiezen ze zelf voor militaire dienst in landen als de onze, waar er opschorting is van legerdienst (België 1992) of opkomstplicht (Nederland 1997). Zelfs al vereenzelvigen ze zich met de volgzaamste massa van identitaire leiders. Of ik in het verzet zou gaan, ondergedoken in kelders, weet ik niet...

Een aantal kennissen waren sterk ontgoocheld dat ik niet mee opstapte in de pro-Palestinabetoging begin november, anderen zetten me aan deel te nemen aan het protest tegen antisemitisme. Misschien moet ik samen met de kleinkinderen in de keuken een nieuw bord maken met 'nooit meer oorlog' en me in alle volgende betogingen vooraan met hen in de frontlinie begeven.

(Met dank aan ZAK)